

ביקור הפתע של סבתא

"אמא, הסבתא שלא נותת מ'תקים בדלת!" נעמה ניגשה אלי למיטה. בזמן האחרון השפה שלה התפתחה יפה כל כך. בסך הכל ניסיתי לתפוס תנומת צהרים של רבע שעה כשפָּנִי סועד את ארוחת הצהריים שלו, ועכשיו התפרצה הילדונת אל חדרי.

הסבתא. שלא. נותנת. ממתקים. בדלת.

ההבנה חדרה לראשי המנומנם באחת.

זו יכולה להיות רק אמא שלי! זינקתי מהמיטה בבהלה. וקיוויתי בכל לבי שנעמה לא אמרה לאמא את האבחנה המעניינת שלה. חיוך קטן בכל זאת התגנב אל שפתיי. לעומת חמותי, אמא באמת לא מחלקת ממתקים לילדות. רק תפוחים חתוכים ואפרסקים ואפילו תמרים.

ובאמת הייתה זו אמא שעמדה בפתח. אמא!!!

פָּנִי אמר לה בחביבות גלויה: "איזו הפתעה, איזו הפתעה! בואי, תיכנסי. כבר נגיש לך כוס קפה ועוגה!"

אדי השינה שלא הספקתי לישון טשטשו את מוחי. מה קורה פה? ממתי מגישים לאמא עוגה וקפה? ואיך הוא לא קורא את המפה. אין פה שום הפתעה נעימה. אם אמא טרחה והגיעה מקריית ספר עד רמות, סימן שמשו נורא קרה.

עקפתי את בני ובעדינות נגעתי בזרועה של אמא. הכנסתי אותה פנימה ונעלתי את הדלת.

"אמא מה קרה?" גלידים של קרח נעו במורד גבי.

אמא נעה לכיוון השולחן הסלוני. בידי סימנתי לבני שיבוא גם הוא. הייתי זקוקה באופן נואש לתמיכתו. ושאמא תגיד כמה שיותר מהר מה שהיא צריכה להגיד, כי אני עומדת להתעלף.

"זה בקשר לאבא שלי", אמרה אמא תוך כדי שהתיישבה.

"אבא שלך? גרנדפה ג'ון?" כמעט צעקתי.

"אז את יודעת", אמא כיסתה את עיניה בידה האחת.

"יודעת שמה?"

"שהוא נפצע בתאונת דרכים", אמא ריססה.

"לא, לא ידעתי", ושחררתי את האוויר הכלוא בריאותי. אז בעצם כולם אצלו בסדר, אם ככה. לא ידעתי עד כמה זה כן יהיה קשור אלי.

"אז מה את יודעת על גרנדפה ג'ון?" אמא השעינה את ידה על השולחן והביטה עמוק אל תוך עיניי.

בינתיים בני, מעשי כמו תמיד, הגיע מהמטבח עם קנקן מים קרים וכוס זכוכית.

"לא הרבה", הודיתי, "אהובה-ברכה אמרה לי שהוא חי וקיים", בחשש בחנתי את פניה של אמא. "הוא עדיין חי, כן?"

"כן", אנחה עמוקה פרצה ממעמקיה של אמי.

"אני לא ידעתי שהוא חי, אמא. חשבתי שהוא מת מזמן. חשבתי שלכן לא היה לכם קשר אתו. היא גם אמרה שהוא מוכר מאוד בתרבות האמריקאית".

חיוך קטן עלה לראשונה על פניה של אמי: "מוכר מאוד בכל העולם. יש לאהובה-ברכה את המקורות שלה. שתהיה בריאה. רעבעצן פינקלסטיין אומרת לי לא לעשות עסק מהעיסוקים האלה שלה. לעשות את עצמי כאילו אני לא רואה".

"בתור מה בדיוק הוא מוכר?" שמעתי את בני שואל מאחוריי. בטח. עכשיו נזכרתי שלא סיפרתי לבני דבר ממה שערבל אותי בימים האחרונים. ופתאום המידע מגיע עד פתח ביתנו ממש. בני נראה היה נינוח. נעמה ישובה הייתה על ברכו האחת ואילה על האחרת. "הוא היה שחקן מפורסם. הרבה שנים. תמיד הוא גילם את האיש הרע. וזה... כנראה די מתאים לו".

פי נשמט. לא מתאים לאמא להתבטא כך.

"באיזה גיל הוא עזב אתכם, את גרנדמה ג'ודי?" שאלתי.

"כשאני הייתי בת חמש ואמנדה בת שנתיים. מאז לא ראיתי אותו".

"למה?" התפלא בני.

"הוא... הוא מעולם לא היה איש קל. במעומעם אני זוכרת הרבה צעקות בבית, אבל אלי הוא דווקא היה בסדר. חלק מההסכם ביניהם היה שלא יהיו הסדרי ראייה. גרנדמה ג'ודי, כמה שאת מכירה אותה בתור אישה עדינה ושברירית, נלחמה על זה כמו אריה. ואני מודה לה על זה מאוד. אם הייתי גדלה בצל ההערצה העולמית השקרית אליו, יכול מאוד להיות שהייתי היום במקום אחר לגמרי. אולי אפילו לא הייתי חוזרת בתשובה".

כאילו לא היה חסר לי הייחוס המוכר שלנו, שעכשיו הייתי צריכה

כזה סבא מפוקפק על הראש. הגנבתי מבט מהיר אל עבר בני. הוא לא היה נראה מזועזע או מאוים מהמידע החדש.

"ועכשיו הוא נפצע בתאונת דרכים", אמר בעלי בקול יציב.

"כן, הוא התקשר אלי היום בבוקר מבית החולים. לפנות בוקר אצלם. אין לי מושג איך השיג את מספר הטלפון שלי. אמר שרוצה שאבוא להיות לידו. שהוא לא יודע כמה זמן נשאר לו לחיות".

"את לא תבואי, אמא", כמעט קבעתי עובדה.

אנחה. "לא רציתי לבוא. מה לי ולו? הוא מעולם לא ניסה ליצור אתי קשר אחרי שעברתי את גיל שמונה עשרה. רעבעצן פינקלסטיין חשבה אחרת. אמרה שאני יכולה לעשות קידוש ד'. שיהודי לא עוסק בהתחשבנויות. שכל המהות של יהודי זה להתעלות על עצמו".

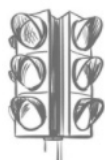
"וואו", משמעות המילים החלה אט-אט לנחות אל תוכי.

"הוא התחתן עוד פעם?" גם הפעם זה היה בני. הסתכלתי עליו בהערכה. איך תמיד הוא יודע לשאול את השאלות הנכונות.

אמא נאנחה בפעם המאה מתחילת השיחה שלנו: "כן. לאשתו השנייה קוראים, עד כמה שידוע לי, טרייסי מק'ארטור".

"זה לא נשמע שם יהודי", בעתה אחזה בי.

37

היום תטוסי לקליפורניה

"ועכשיו מגיע החלק שלך", אמא כיוונה את סנטרה לכיווני.

התכווצתי על מושבי.

"כמו שאת מבינה, אני צריכה לטוס לאמריקה וכמה שיותר מהר. אבל... אני לא יכולה לבד. לא יכולה. זו חוויה רגשית קשה ופוצעת מדי", אמא השפילה מבט.

"אבא?" הצעתי, ושנייה אחר כך נשכתי את לשוני. לא ייתכן שאמא לא חשבה על זה קודם.

"אבא לא בנוי לחוויות מהסוג הזה", אמא לחשה ובקולה הייתה נימה מוכיחה. משהו מעין: היית צריכה לדעת את זה בעצמך.

"אמנדה?" המשכתי, דוחקת את הקץ. חייבת להיות מישהי אחרת. זו לא תהיה אני. לא אני.

"אנט אמנדה לא מוכנה לפגוש את גרנדפה בשום פנים", אמא תופפה

באצבעותיה על השולחן, "היא כועסת עליו בצורה איומה. השארתי לה הודעה לפני שבאתי לפה והיא חזרה אלי מיד. אמרה שכל החיים גדלה כבת זנוחה ושכוחה של הידוען המפורסם. ג'ניפר קיבלה את כל הכבוד והתהילה והיא מעולם לא הייתה קיימת עבורו, כך אמרה".

"ג'ניפר?" תהיתי.

"הבת שלו. מאשתו השנייה", אמא הסבירה.

בחילה עלתה בגרוני: "הגויה".

"כן. הגויה. ובעוד שאני מאושרת מזה שמעולם לא גדלתי לאור הזרקורים והשקר המסואב הזה, אמנדה פגועה על כך שהוא נזכר בה פתאום כשהוא צריך אותה".

"זה באמת מעליב", בני התרומם. אילה נרדמה בזרועותיו והוא קם להשכיב אותה, "בת אחת שמדוברת כל הזמן בתור הבת של הכוכב המפורסם, ושתי בנות אחרות שנשכחו בבידעם של ההיסטוריה".

"אבל אסור לשכוח שאמא שלי התעקשה שלא נכיר אותו. בכל אופן, אני צריכה אותך, נחמה - פייגא. חייבת מישהי בוגרת שתחלוק אתי את העול. לכן באתי לדבר אתך. יש לך דרכון בתוקף, נכון? הרי נסעתם לעשות אזרחות לנעמה ואילה".

"אמא, זה מהר מדי בשבילי. עוד לא קלטתי מה הסיפור עם סבא שלי העלום ופתאום אני צריכה לנסוע אליו?"

"מה לעשות שצריך לפעול מהר? לא יודעת עד כמה הוא באמת בסכנה, כי כשדיבר אתי היה נשמע ערני לגמרי. אבל הוא טוען אחרת, ולא הייתי רוצה להגיע א... אחרים..."

"ומה אעשה עם הילדות? ועם ניהול הבית? והלקוחות?" פרפרים קטנים התעופפו בתוכי.

"אשלח לך כל יום את דבורה והדסי שייקחו את הילדות ויטפלו

בהן. שיכבסו, שינקו, אולי אפילו יבשלו קצת דברים קלים. הן יעזבו רק בערב, כשבני יחזור מהכולל. הלקוחות - לא את זו שאמרת לי פעם שכיום אפשר לעבוד מכל מקום בעולם?"

"אפשר", אישרתי, "זה עניין של קצת לוגיסטיקה, אבל".

"אז נארגן מה שצריך. ואיזה נס שאני מקפידה לחדש כל הזמן את התוקף של הדרכון שלי על אף שאני כמעט לא טסה".

"אני צריכה לשאול את בני", הזכרתי. איך, ריבונו של עולם. איך אני מגייסת כוחות להיות באמצע הסיטואציה הבלתי אפשרית הזו. אני תמיד בתפקיד הבת הגדולה, ההורית, לוקחת כל כך הרבה אחריות וכולם נשענים עלי, אבל מאיפה הכוחות שלי יגיעו, מאיפה "בשביל זה אני כאן. אני אחכה לשמוע מה בני אומר", אמא שילבה ידיים.

"עכשיו???"

"אלא מה? ברגע שהוא נותן תשובה - אנחנו מזמינות כרטיסים, אורזות קצת דברים ונוסעות!" לסתותיה של אמא ננעלו. "ואגב, אני הבאתי לכאן כבר תיק יד עם החפצים שלי".

כל נים ונים בתוכי התקומם. זו לא הייתה בקשה, הבנתי. זה היה סוג של ציווי. ורציתי כל כך להגיד שכבר התחתנתי, ואני מחויבת קודם כל לבעלי ולבית שלי. אבל ידעתי גם מה יגיד בני. ובני יגיד שאני צריכה ללכת. שבמקום שאין אנשים אני צריכה להיות האישה והבת.

אז ניגשתי לחדר הבנות, שם ישב בני על יד מיטתה של נעמה, ולחשתי לו: "אז מה, אני נוסעת?" כי ידעתי שמבחינתו זו אפילו לא תהיה שאלה.

וכאשר אבדתי - אבדתי.

"ואיפה תישנו?" הייתה תשובתו. המעשיות הידועה של הבעל שלי.

רגע-רגע. בוא נעצור. ניתן קצת מקום לרגש. אבל בני, כדרכו, רץ קדימה: "שאלת את אמא שלך איפה בית החולים? כי אם זה במרחק נסיעה מניו יורק תוכלו לישון אצל גרנדמה וויאן".

מובסת חזרתי אל הסלון.

"באיזה בית חולים הוא מאושפז? איפה נישן?" יריתי.

"הוא בלוס אנג'לס, קליפורניה. בבית החולים UCLA Medical Center, ויש איזו בת דודה של גרנדמה ג'ודי שגרה באל. איי. אני מתכוונת בלוס אנג'לס, כן? כל האמריקאים קוראים לה בקיצור ככה. בשעה כזו אני לא יכולה לשאול אותה אם אפשר להתארח אצלה, אז נתחיל אם איזה מלון בסביבה ואחר כך נראה אם היא מקבלת אותנו".

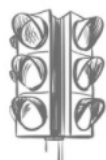
"כבר מצאתם טיסה?" בני נכנס לסלון.

"קדימה", אמא התרוממה, "באמת צריך לחפש טיסה מתאימה. בואי ניגש לעבודה. ונחמה-פייגא, אל תדאגי. אני אשלם הכל".

"לא-לא, אני אשלם אמא", מאיפה בדיוק תשלם אמא מסע שכזו?

שריר התקשח בצווארה של אמא: "תני לי להיות האמא פה. אמרתי שאני משלמת אז אני משלמת, טוב?"

אם היו מספרים לי באותו בוקר שהערב אני עולה על מטוס לקליפורניה, הייתי אומרת שעדיף שיאחלו לי טיסה למאדים כי זה יקרה בטח קודם.

38

הבת של ג'ון הגדול

שש עשרה שעות טיסה הן פרק זמן ארוך למדי, אבל הטשטוש והבלבול העבירו אותן במהירות יחסית. אמא מיעטה לדבר. הייתה מכונסת בעצמה עם מחשבותיה ועם ספר התהילים. בשלב מסוים נרדמה. לא חשבתי שאצליח להירדם, אבל להפתעתי הצלחתי לישון לא מעט, על אף המיקום הגרוע של המושב שלי - דחוק בין אמא ובין נוסעת מתולתלת שהשמיעה נחרות קולניות משך חלקים ארוכים מהטיסה.

בסוף גם זה נגמר. נחתנו בLax, נמל התעופה הבינלאומי של לוס אנג'לס, ומכיוון שכל שלקחנו אתנו היה כבודת יד, היציאה אל מחוץ לטרמינל הייתה מהירה מתמיד. "נחמה-פייגא, אנחנו לוקחות מונית מכאן ישר אל UCLA. אין לנו זמן מיותר לבזבז", אמא ניגבה את מצחה מול הלחות והחום שהיכו בנו בחוץ.

יצאנו אל קומת הטיסות הנכנסות ונופפנו אל אחת מהמוניות שחלפו שם כאילו חיינו תלויים בכך. נהג המונית חשף שני טורי שיניים צהובות ושאל בסקרנות עילגת: "סאָמוון סיק?" מישהו חולה? אמא

לא טרחה לענות. עיניה היו בכביש המהיר, בעצים שחלפו על פנינו במהירות. תוך עשרים דקות הגענו אל פתח היחידה לרפואה דחופה. לא יכולתי שלא להתפעל ממראה המקום. לא היה זה בית חולים מהסוג שהכרתי. הייתה זו עיר ענק מטופחת, עם עשרות בניינים מעוצבים ודשאים מכוסחים בקפידה.

פילסנו את דרכנו במהירות אל היחידה לטיפול נמרץ.

"אני צריכה את ג'ונתן בראון", אמא ירתה לעבר פקידת הקבלה.

עיניה התגלגלו: "את צריכה את ג'ון הגדול? מה הקשר שלך אליו?"

הפוגה קלה, ואז אנחה ו'הודאה באשמה': "אני הבת שלו".

הפקידה הניחה שתי ידיים כבדות על הדלפק שלפניה: "איי אינט בליב איט! לא מאמינה! את-הבת-של-ג'ון-דה-גרייט!" מרוב הלם היא עזבה את הדלפק והובילה אותנו עד דלת הזכוכית שלפני חדרו של גרנדפה ג'ון.

זוכרת את עצמי מנסה להסדיר את הנשימות ללא הצלחה.

וככה מובלת פנימה, כשהאחות מרססת אותנו בעובדות החיים: "טוב שבאתם. הוא מתחנן לעכב את הניתוח עד שיגיעו מהמשפחה, והזמן אוזל. הוא כבר עבר בינתיים ניתוח חירום מהיר, והצלחנו לעצור את הדימום הפנימי, אבל נראה שיש קרעים במעי והרופאים לא מרוצים בכלל".

הדבר הראשון שראיתי היו השערות. שערות לבנות ארוכות.

ואז שמעתי צעקה: "כמה שאת דומה לאמא שלי!!!!" זה היה הזקן השרוע על המיטה, בקול מפתיע בעוצמתו.

אמא נסוגה צעד קטן לאחור. "כן, כן. את. לין, אה? את נראית בדיוק כמו שנראתה אמא שלי, רוז".

הבחנתי בשן קדמית שבורה ותהיתי אם היא קשורה לתאונה. הוא תפס את מבטיי והחדיר את לשונו אל מקום השן החסרה: "ומי את?? מה, את לא מכירה את השן החסרה שלי? זה הסמל המסחרי שלי!"

"שלום, אה... אבא", אמא התלעלעה, "אני לין, וזו הבת הגדולה שלי - נחמה - פייגא".

מבטו הצטמצם: "יש לך בת כל כך גדולה?"

"כבר אמא לשתי בנות מקסימות", אמא הייתה גאה בי כל כך ועיניי התלחלו.

"אז אם את סבתא - אני סבא רבא!" הצהיר הזקן בהשתאות.

אם היו מבקשים ממני כותרת לסצנה הזו במחזה טרגי-קומי, הייתי בוחרת כנראה בכותרת: "שיא האבסורד". אדם שכמעט לא הכיר את הבת שלו, מעולם לא ראה את נכדיו, והוא נשמע די מרוצה מהעובדה שהתברר לו שהוא סבא-רבא.

"חכייתי לך", הוא הפנה מבטו אל עבר אמא, "אני... אה... כנראה בשעות האחרונות של חיי. הרבה פעמים שיחקתי סצנות של אנשים מתים, אבל הפעם זה כנראה על אמת", וכאן הוא צחק צחוק גדול שזעזע את גבי. "והיו לי כמה מחשבות על איזה אבא הייתי כלפיך וכלפי אמנדה. אז החלטתי שאם לא הייתי אבא טוב בחיי - לפחות אהיה אבא טוב במותי".

"אה... אבא", ראיתי כמה קשה לאמא להוציא את המילה הזו כלפי האיש עם האף הפחוס והמבט המשונה בעיניים. האם כך נראים אנשים לפני שהם מתים?

אמא נאבקה בעצמה: "אבא, אתה עוד תחייה. תכיר אותי, את המשפחה היפה שלי, תכיר את היידישקייט".

"מי זה יידישקייט?"

אמא נתנה בי מבט מהיר.

"היהדות. אתה יהודי, אבא. אף אחד מעולם לא הכיר לך את העם והמורשת שלך", קולה נשבר. מעולם לא ראיתי את אמא מרוסקת ככה. קרבתי אליה ונטלתי את ידה בתוך ידי. את כל החום שבי החדרתי אל ידה הקרה.

"מאוחר מדי, בת", מבטו התעמעם, "הלוויה שלי בטח תהיה בכנסייה, כמו שג'ניפר תרצה".

"בשום אופן!" נזעקה אמא, "בשום אופן! אתה רוצה להיות אבא טוב אלי אחר לכתך?"

"כן, בשביל זה קראתי לך", ניצוץ שובב, ערמומי כמעט, היה בעיניו.

"אז בבקשה, בבקשה! תן לי לארגן לך קבורה יהודית!" אמא בכתה. לחצתי חזק את ידה, "אני לא צריכה שום דבר. רק תכתוב לי שאתה דורש קבורה יהודית".

הבזק מהיר חלף בעיניו, ואמא רמזה לי לארגן את הדרוש.

נברתי בבהילות בתיקי כשלבי מאיים לפרוץ מצלעותיי. בסוף מצאתי.

"אני דורש לקבור אותי בקבורה יהודית. ג'ונתן בראון - ג'ון דה גרייט", כתב גרנדפה בידיים רועדות מאחורי הדפס אישור העלייה למטוס שהצלחתי לשלוח.

שיר ערש

"ועכשיו שהגעת", גרנדפה אמר בקולו העז, "הגיע הזמן לקרוא לעורך דין שישנה את הצוואה".

אמא לא ענתה. עיניה היו עצומות ושפתיה קפוצות. ידעתי שהיא בוכה בשקט, בלב פנימה.

בפעם הראשונה הבחנתי בצינורות הרבים שהשתלשלו משולי מיטתו. מי יסביר לי את הפער בין הקול החזק של האיש החולה הזה לבין הדיבורים על מצבו החמור?

גרנדפה הרים את הנייד שנח על המיטה לידו, לחץ על מקש אחד ומיד ירה אל הפומית: "גובזלס, אתה מגיע עכשיו? הבת שלי הגיעה. השנייה? רגע. יש עוד שתיים שאני רוצה שתהיינה אתי במעמד החלפת הצוואה. איפה ג'ניפר הזאת? אבא שלה לא מספיק מעניין אותה, הא? ואמנדה?" גרנדפה עזב את הדיבורית ופנה אל אמא: "לין? איפה אמנדה?"

שפתיה של אמי הלבינו. "אמנדה... לא הגיעה", אמרה לבסוף.

ושוב המבט המשונה הזה בעיניים של גרנדפה: "אמרי לי את האמת. לאנשים שנוטים למות לא משקרים. היא מתכוונת לבוא?"

בשקט נענעה אמא בראשה לכאן ולכאן.

"אוקיי. אז היא מחרימה אותי מסיבותיה שלה, והיא גם לא תקבל חלק בירושה", הוא פנה שוב לנייד: "גונזלס, אתה כבר בדרך, כן? ואני כבר אתקשר לג'ניפר ואראה לה מה זה".

הוא לא הספיק להתקשר לג'ניפר, כי אחות כהת פנים נכנסה ואמרה בקול מתכתי: "מיסטר בראון, הרופאים אומרים שאי אפשר לחכות יותר. הם חייבים לנתח אותך ולנסות להציל את חייך. חייכנו יותר מדי".

אחריה נכנסו שני אחים גברתנים וגלגלו במהירות את המיטה מעל פנינו.

"לחדרי הניתוח בקומה D5", ירתה לעברנו האחות.

מתוך אינסטינקט, רצתי מיד אחרי המיטה כשאמא מתנשפת מאחוריי. "חבל", גרנדפה צעק לעברנו, "אם לא אצא בחיים מהניתוח הזה - הפסדתם את הצוואה".

איזה איש משונה הוא הסבא החדש שלי. ולמה רק אני, מכל השכנות ומכל חברות ילדותי זכיתי בסבא כזה.

"בואי, נחמה-פייגא, נחזור לחדר לקחת את הדברים שלנו ואחר כך נחפש את חדרי הניתוח", עיניה של אמא היו אדומות. כמה תהפוכות בתוך יממה אחת! ניסיתי לשחזר מתי ראיתי את אמא שלי בוכה אי פעם. לא הצלחתי. אמא שלי החזקה, הלוחמת. מעולם-מעולם לא ראיתי אותה מזילה דמעה. ואולי לא הייתה אמא חזקה? אולי היו אלו הגנות לאמא שלי השורדת, והמעטה החיצוני הקשוח נועד להגן

על הפנים הרגיש שלה?

לא בקלות מצאנו את חדר הניתוחים. דקות ספורות לאחר שסופסוף התמקמנו בקומה השוממה, מול דלתות המתכת של חדר הניתוח, יצא אלינו רופא בלבן.

הוא תר כה וכה, וכשראה שאנחנו היחידות בקומה, ניגש בלית ברירה אל אמא.

"את לין?" שאל. ניכר היה עליו שהוא לא מצליח לקשר בין ג'ון-דה-גרייט לבין האישה האורתודוקסית במטפחת הוורודה.

אמא הנהנה. מעניין למה גרנדפה לא בירר על המטפחת ועל משמעותה. אולי כבר ידע. ואולי לאנשים שעומדים למות אין זמן לדברים כאלה.

"אבא שלך במצב לא פשוט. אנחנו נלחמים על חייו. אני צופה ניתוח לא קצר בכלל. עיני כל האומה נשואות אל חדר הניתוח הזה, ואנחנו מצדנו עושים את המיטב".

עיני כל האומה! השתאיתי. זה נשמע דרמטי לגמרי.

שוב נבלע בחדר הניתוח, ושוב זלגו עיניה של אמא דמעות. בשקט הן ירדו במורד לחייה. שקופות ונקיות. עפעפיה רפרפו מעל גלגלי עיניה, ופתאום שמעתי אותה שרה בשקט קסום, מיסטי כמעט:

Rock-a-bye baby
on the tree top
When the wind blows
the cradle will rock
When the bough breaks,
the cradle will fall
And down will come Baby,
cradle and all.

(התנדנד לשלום, תינוק, על ראש העץ/ כשהרוח תנשב, העריסה תתנדנד/ וכשהענף יישבר, העריסה תיפול/ ולמטה יבואו התינוק, העריסה והכל).

"מה זה?" נדהמתי. מקווה ששפיותה של אמא נשמרת בתוך הכאוס הזה. ואיך אני הקטנה יכולה לשמור על השפיות הזו בכלל.

"זה לולִּבִּי", שפתיה של אמא רחשו בשקט.

"לולבִּי", חזרתי אחריה.

"שיר ערש. נזכרתי איך... האיש הזה... אבא שלי", קולה נשבר, "היה שר לי את השיר הזה מדי ערב ליד המיטה. זה שיר ערש מפורסם".

החרשתי.

יש רגעים שבהם גם מלווה תומך צריך לתת את המרחב והשקט לאדם המתמודד.

ושוב חזרה אמא בקולה הרך, הענוג: Rock-a-bye baby...

"אתן היהודיות?" שמעתי פתאום קול אישה שואל מעלינו.

הרמתי את עיניי. היה לה שיער צבוע בצהוב עז ועיני תכלת קפואות. "היהודים תמיד אהבו כסף", היא סיננה, "גם אבא שלי תמיד אהב. ועכשיו אתן, יהודניות, באתן גם כן לקחת את חלקכן".

חיוך רחב, מלאכותי, חצה את פניה.

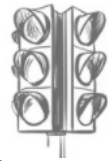
"את ג'ניפר", אמא קבעה. בבת אחת התהפך מבע פניה לרציני ולוחמני, אמא כמו שתמיד הכרתי אותה: "אבא שלך במצב קשה מאוד. מוטב שתתרכזי במצבו מאשר בכסף שלו. את יודעת שהוא כעס על זה שלא באת להיות אתו? הוא רצה להתקשר אליך, אבל הכניסו אותו לניתוח דחוף לפני שהספיק".

היא לא ענתה. שפתיה נחשקו לפס דק, אבל עיניה ירקו אש.

"ואיפה אמא שלך?" העזתי.

"אמא?" היא גיחכה, "אמא נפרדה ממנו כבר לפני ארבע עשרה שנה".

40

יש לי פרוטקציה

"לא נעים לי לומר", זעתי באי נוחות על מושב הפלסטיק, "אבל אני מורעבת".

אמא הסתכלה עלי כאילו הרגע נחתי מכוכב פלוטו.

אבל דלתות חדר הניתוח היו עדיין סגורות, ואני, מה לעשות, נשארת בן אדם, ונכון שעברתי טלטלה, טלטלה דרמטית אפילו, אבל דקירות הרעב היו עדיין חזקות ממני.

"בני לא ארו לך סנדוויצ'ים?" מסך כבד עמעם את מבטה של אמא.

"הם נגמרו כבר לפני כמה שעות כשהתיישבנו לארוחת ערב, וזכרת?"

אמא לא זכרה כלום. היא הייתה עכשיו בתוך הקרוסלה, ומי בכלל זוכר משהו כשהכל מסתובב מהר כל כך.

לא הייתה לי ברירה אלא לגשת לג'ניפר. לה היו אמורים להיות קצת ידע והתמצאות במרחב.

"סופרמרקט? לא במרחק הליכה, ולא באמצע הלילה", קולה טבל בקרח ואפילו לא השתדל להיות נחמד, "פה באמריקה לא מסתובבים לבד באמצע הלילה, כן?"

"אז מאיפה היה לך האוכל שאכלת מקודם?" העזתי בחוצפה ישראלית אופיינית. כשנמצאים בהישרדות לא ממש עושים חשבונות של נראות.

"יש פה מסעדה למטה בקומת כניסה בשם Dinning Commons, והאוכל שם מצוין", היא נתנה מבט מהיר בשעונה, "אבל רוצי. הם סוגרים עוד חמש דקות".

יפה שהואילה בטובה ליידע אותי על כך.

רק כשהגעתי מתנשפת אל המסעדה המעוצבת בטוב טעם והבחנתי במלצרים הנועלים את הדלפקים, הבנתי שאני בבעיה. אנחנו לא בשערי צדק או במעייני הישועה. מה עם כשרות?

אבל מהר מאוד הבנתי שזו בעיה מיותרת.

"סגור", אמר לי איש גבוה ושדוף.

"אה... אולי יש לכם תפוח לתת לי? או בננה?" זה היה עלוב כמו שזה נשמע, אבל נחמי אחרת פעלה מתוכי.

עמידתו הנעולה רפתה מעט.

"אני הנכדה של ג'ון-דה-גרייט שמאושפז פה", החלטתי לנצל את שמו של גרנדפה לטובתי.

"ג'ון-דה-גרייט?" עיניו התרחבו, "לנכדה של ג'ון אני חייב לעזור".

הוא הלך אל חדר פנימי וחזר כעבור זמן קצר עם שני אשכולות בננות ועם מגש פלסטיק ועליו תפוחים מקורמלים.

"און דה האוס", הוא חייך, "שסבא שלך רק ירגיש טוב ויחזור אלינו!"

מילא התפוחים. לקחתי כי לא הרגשתי נעים להסביר שאני אוכלת כשר ומה זה בכלל אומר. ניסיתי להישמע מנומסת מספיק כשאמרת תודה ומילאתי את ידי בסחורה.

ורק כשנמלטתי עם השלל לכיוון המעלית, חשבתי באירוניה שזו הפעם הראשונה שאני זוכה לפרוטקציה בזכות המשפחה שלי...

ושנס שאהובה-ברכה לא זכתה לפרוטקציה הזו במקומי, כי אז הייתה נשבית בקסמיה לגמרי.

ושוב חשבתי על ההתמודדות הקצרצרה שהייתה לי עם הכשרות, ואיך אמא בעצם התמודדה עם כל אלה ועוד, ואני אפילו לא הבנתי. ונקיפת מצפון קטנה עלתה בי על שמעולם לא הערכת אותה באמת כפי שהיה ראוי לאמא שלי היקרה.

אבל כשהגעתי לקומת הניתוחים כל זה לא היה רלוונטי, כי בדיוק אז נפתחו הדלתות, ורופאים הקיפו את ג'ניפר ואת אמא בטבעת. ניסיתי לראות איך אני מסתירה את הכבודה שאתי מאחורי הגב והבחנתי שרופא אחד מסתכל עלי בתדהמה גמורה. כמה מביך זה יכול להיות!

נסוגותי אחורה עם האוכל שהשגתי במאמץ, רצתי לפינה הנגדית של המסדרון והשלכתי שם את המגש והבגנות. לעד אזכור את האוכל שזרקתי במסדרונות לפני מותו של סבא שלי.

וכשהבחינה בי אמא סופסוף היא גערה בי כל כך: "איפה היית דווקא כשאני צריכה אותך עם הדיווחים של הרופאים? בואי, נכנסים אליו לחדר ההתאוששות".

"ומה אמרו?" התעלמתי מדקירת הכאב שעלתה בי מכעסה של אמא.

"שהניתוח... לא הצליח. נחמה-פייגא, אנחנו צריכות להתכונן לגרוע מכל. לא יודעת מה אנחנו הולכות לראות כשניכנס", כתפיה רטטו.

ראשונה נכנסה ג'ניפר ואחריה נכנסנו אנחנו.

גרנדפה שפגשנו היה שונה בתכלית מגרנדפה שראיתי כמה שעות

קודם לכן. הוא הזדקן בעשרים שנה נוספות. גופו כאילו הושלך ברפיון על המיטה, ועיניו היו עצומות.

”דונ’ט גו, פֶּפֶה!” ג’ניפר זעקה. (אל תלך, אבא).

עיניו נפקחו. ”כל אדם הולך בסוף”, אמר בחולשה, ”תתקשרו לגונזלס שיבוא הרגע”.

הייתה זו דווקא ג’ניפר שלקחה את הטלפון שליד השידה שלו והתקשרה לגונזלס: ”עכשיו או לעולם לא”, לחשה לפומית. לא הבנתי מה האינטרס שלה. אם אין לה כוונה לחלוק עם אמא את הירושה - מדוע היא מתקשרת אליו? ואולי כבר הספיקה לקשור קשר קודם לכן?

”הכי חשוב שתדאגו לכוכב שלי בשדרה. זו הצוואה שלי”, לחש גרנדפה בקול מרוסק.

ג’ניפר הנהנה במרץ.

הכוכב שלי?

רק מאוחר יותר אלמד שגרנדפה התכוון לשדרת הכוכבים הידועה, שבה מנציחים, באמצעות פסיפס בצורת כוכב, את שמם של אמנים משפיעים וידועי שם. וכמה עצוב היה לגלות שמכל פועלו של אדם משך קרוב לשמונים שנה נותר כוכב עלוב על מרצפות הרחוב בשדרה.

דקות ארוכות חלפו ועורך הדין פרדריקו גונזלס הופיע בפתח החדר.

”הנה אתה”, גרנדפה לחש בהשלמה, ”תסריט אותי ואחר כך תכין סופס שאחתום עליו כדי שג’ניפר לא תוכל לטעון אחרת”.

פיה של ג’ניפר נפער ונסגר חליפות, וגונזלס נעמד הכן.

”את הבית בפלורידה אני מוריש לג’ניפר. את הבית בלוס אנג’לס ללין. ועכשיו הכסף...”